

Poslední Přemyslovci, Uhry, Polsko, vznik Španělska a zánik Byzance

Poslední Přemyslovci

Přemysl Otakar I.

1198 získal královského titulu

26. 9. 1212 ZLATÁ BULA SICILSKÁ (Fridrich II.) = titul českého krále je dědičný, svobodná volba, navracena Morava, možnost jmenování biskupů → stabilizace

1216 *primogenitura* = první syn zdědí tituly otce (dříve *seniorát*)

- manželky **Adléta Míšeňská**, **Konstancie Uherská**
- nová mince *brakteát* (denár stále v oběhu), na vlajce nově český lev (nahrazuje černou orlici)
- sídla Porta coeli, Křivoklát, Zvíkov

Václav I.

1241 nájezdy Mongolů v Evropě

1243 udělení městských privilegií Brnu

1247 povstání vedené šlechtou a jeho synem **Přemyslem Otakarem II.**

1248 BITVA U MOSTU, Václav I. vítězí a Přemysla uvězní, nakonec se stejně stane králem

1249 Jihlavský horní zákoník

Přemysl Otakar II., „král železný a zlatý“

- manželky **Markéta Babenberská**, **Kunhuta Uherská**
- ovládaná území: Čechy, Morava, Chebsko, Rakousy, Korutany, Kraňsko, Štýrsko, Furlansko

1254/55 KŘÍŽOVÁ VÝPRAVA DO PRUSKA → Královec

- vznik zemského soudu, Českých desek zemských (úřední dokumenty); založil 50 měst

1273 císařem SŘŘ **Rudolf Habsburský** → nepřátelství s Přemyslem

1276 Přemysl Otakar II. ztrácí v bitvách rakouské země

26. 8. 1278 BITVA NA MORAVSKÉM POLI U SUCHÝCH KRUT, Přemysl Otakar II. umírá

Václav II.

- v době smrti Přemysla Otakara II. mu bylo 7 let → vládne **Ota Braniborský**
- vězněn, poté vykoupen šlechtou
- kutání stříbra v Kutné Hoře → pražský groš, mincovna Vlašský dvůr

1300 královské právo horníků

1300 manželkou **Eliška Rejčka** (z Polska), získal titulu polského krále

1301 získal titulu uherského krále

1304 **Albrecht Habsburský** táhne do Čech, odražen

- zakládá Zbraslavský klášter

1305 umírá na tuberkulózu

Václav III.

- vzdal se uherské koruny; táhl do Polska, aby potlačil povstání Ladislava Lokýtky, v Olomouci zabit → Přemyslovci vymírají po meči

Boje o českou korunu

Jindřich Korutanský, Rudolf Habsburský, 1310 Jan Lucemburský

Uhry

13. st.

1222 *Zlatá bula Ondřeje II.*

Ondřej III.

- poslední Arpádovec, jeho dcera Alžběta zasnoubena s Václavem III.

Václav III.

- vládne pod jménem Ladislav V.
- Omodějovci, Matúš Čák Trenčianský se odmítají podrobit královské moci

1305 vzdává se uherské koruny

Dynastie z Anjou

Karel Robert

- posílil královskou pozici

Ludvík I. Veliký

- doba rozmachu, rozvoje, rozšiřování území, jeho matka byla sestrou Kazimíra

1370 uherským i polským králem → sjednocení – polsko-uherská personální unie

- dvě dcery: **Marie** (dědička uherské koruny), **Hedvika** (dědička polské koruny)

Zikmund Lucemburský

- syn Karla IV., oženil se s Marií Uherskou

Polsko

Přemysl II. Velkopolský

- sjednotil Polsko, 1296 umírá, po něm Václav II. a Václav III.

Vladislav I. Lokýtek z Piastovců

- opět sjednotil Polsko, králem

Kazimír III. Veliký

- dokončil sjednocování Polska
- poslední Piastovec, po jeho smrti problém s obsazováním polské koruny

Dynastie Anjou

Ludvík I. Veliký – viz dříve

Hedvika

- vzala si litevského knížete **Jogalia** → dynastie **Jagellonců**

(1386) polsko-litevská personální unie

1410 BITVA U GRUNWALDU proti řádu německých rytířů, výhra polsko-litevské unie

(1569 – 1795) Lublinská unie: spojení států jako takových

Vznik Španělska

- výsledek *reconquisty* – křesťané chtějí znovu dobýt území

Situace před vznikem

- **Vizigóti** Tolosánská říše, později Vizigótská říše, centrum v Toledu

711 území si podrobili Arabové, centrum **Córdoba**

10. st. vznik arabského chalífátu; tolerance vůči původním obyvatelům, vzkvétá kultura a vzdělanost

- významná centra: Granada, Sevilla, Toledo
- *Al-Andalus*: arabský název Pyrenejského poloostrova v době, kdy tu byli muslimové

Reconquista

8. st. (Pelayo), dobývá Asturii a Galicii

- **Karel Veliký** vybuduje *španělskou marku* = oblast kolem Pyrenejí, kterou ovládl, Píseň o Rolandovi

11. – 12. století

- vznik Kastilie a Leonu, Aragonu a Katalánska a pak Portugalska; křesťané zatlačili muslimy na jih
- **Ferdinand I.**, kastilský král a jeho syn **Alfonso VI.** – dobývá Toledo, Cordobu, Sevillu a Zaragozu
- *hidalgo* = vojáci ze středních a vyšších vrstev, **Rodrigo Díaz de Vivar** = Cid, poté králem Valencie
- *berberi* = obyvatelé severní Afriky, *maurové* = obyvatelé severní Afriky a Arabové

1212 BITVA U LAS NAVAS DE TOLOSA, zásadní porážka Arabů, od té doby jsou vytlačováni

1492 DOBYTÍ GRANADY

(1469) Kastilské království dědí **Isabela Kastilská**, dědicem Aragonu **Ferdinand II. Aragonský** → sňatek

1479 personální unie → základ Španělského království

- *inkvizice*: cíl vyhnat obyvatele jiného než katolického náboženství → hospodářský úpadek
- *autodafé* = veřejné vyhlášení někoho za kacíře a provedení rozsudku, většinou upálení
- Isabela podporuje **Kryštofa Kolumba**
- jejich dcera **Johana Šílená**, žena Filipa Habsburského
- jejich syn **Karel V.** = **Carlos I.**, později císař SŘŘ
- jeho bratr **Ferdinand I. Habsburský**, po vymření Jagellonců položil základy Habsburské monarchie, jejíž jsme též byli součástí, později císař SŘŘ

Zánik Byzance

- první podlomení za 4. křížové výpravy
- Latinské císařství, poté Nikájské císařství

(1261) DOBYTÍ KONSTANTINOPOLE → obnovení Byzance, vládnu **Palailogovci**

Palailogovci

- nepřátelé: italští obchodníci (konkurence), sousedi; za nich sociální nepokoje

(1274) *Lyonská církevní unie* = spojení křesťanství V a Z církve, hlavou má být papež

Turecká expanze

- příchod Seldžuků, Mantzikert (1071), Jeruzalém (1076)

13. / 14. st. příchod osmanských Turků → krize Seldžuků

Osmanská říše 1299 – 1922

- v SZ dnešního Turecka; teokratický stát, opírá se o armádu

1299 **Osman I. Gází** se prohlásil za vládce

- jeho syn **Orchan** dobyl Nikáii, Nikomédii
- *janičáři* = elitní pěchota turecké armády, rekrutováni z řad křesťanských kluků, *siphaiové* = jízda

Murad I. (1359 – 1389)

- ovládl Thrákii, dobyl Adrianopol → hlavní město

1389 BITVA NA KOSOVĚ POLI, podrobení Srbů

Bajezid I.

- dobytí Serdiky (dnešní Sofie)

1393 vyvrácení Bulharska

1396 BITVA U NIKOPOLE (vedl Zikmund Lucemburský), Osmané vyhráli, Evropané neúspěšní

- vznikla *Florentská unie*, aby se mohla uskutečnit křížová výprava proti Osmanům

Murad II.

1444 BITVA U VARNY proti křižákům, Osmané opět vítězí

1453 dobytí Cařihradu, smrt Konstantina XI.

⇒ definitivní konec Byzance, Konstantinopol = Istanbul jako hlavní město Osmanů

- Evropané se nafrní a nechtějí s nimi obchodovat, hledají nové obchodní cesty na Orient

Sulejman I. Nádherný

1526 BITVA U MOHÁČE, kde bylo poraženo uherské vojsko, Osmani získávají drtivou většinu Uher

(1429) Osmané obléhají Vídeň

(1541) dobytí Budína

1683 konečně vítězství Evropanů U VÍDNĚ